

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการศึกษา ตลอดจนการเจ็บป่วยและปัญหาทางด้านสุขภาพมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาพยาบาลศาสตร์ต้องมีการปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อที่จะสามารถให้บริการของการพยาบาลตามความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขา โภชนาการและโภชนบำบัดในเจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ และผู้รับบริการ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มี 3 กลุ่ม โดยสองกลุ่มแรกเป็นเจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานทั้งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงสาธารณสุข สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สามเป็นผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ป่วยหรือผู้ดูแลผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 15 ปี มารับการรักษาที่หอผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพโดยวิธีการสุ่มการแบ่งหลายชั้น ได้ผู้บริหารโรงพยาบาล 150 ราย และพยาบาลวิชาชีพ 816 ราย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการนั้นได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 182 ราย การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการในระหว่าง เดือน มกราคม ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขา โภชนาการและโภชนบำบัดสำหรับ

ผู้บริหารโรงพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ และผู้รับบริการตามลำดับ ซึ่งแบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การหาความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลและโภชนาการ จำนวน 5 ท่าน การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือเพื่อนำมาปรับภาษาและความถูกต้องของเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย คือหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานเป็นผู้อำนวยการ โรงพยาบาลและผู้บริหารทางการพยาบาลจำนวน 43 ราย (ร้อยละ 28.7) มีแผนการใช้กำลังพยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน/ปี ในปีการศึกษา 2547 และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 มีความต้องการหรือสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) สาขาโภชนาการและโภชนบำบัดโดยมีเหตุผลเพราะต้องการให้บุคลากรนำความรู้มาปรับปรุงการทำงาน (ร้อยละ 43.9) และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.4 มีความสนใจและความต้องการแผน การศึกษาแบบแผน ข. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ (ภาคพิเศษ) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการหรือไม่สนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพศึกษาหลักสูตรนี้ (ร้อยละ 24.0) โดยให้เหตุผลเพราะไม่มีตำแหน่งหรืออัตราจ้าง ร้อยละ 27.3 ซึ่งเท่ากับเหตุผลลักษณะงานใช้พยาบาลวิชาชีพที่จบปริญญาตรีก็เพียงพอ

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพมีความสนใจและต้องการสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ ร้อยละ 41.0 โดยสนใจสมัครเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 ร้อยละ 42.2 และร้อยละ 27.2 มีระดับความสนใจและต้องการศึกษาต่อระดับมาก เหตุผลที่มีผลต่อการตัดสินใจระดับมากต่อการสมัครเข้าศึกษาต่อ สองอันดับแรก ด้านความเชื่อมั่นในสถาบันร้อยละ 57.8 และค่าใช้จ่ายในการศึกษาร้อยละ 48.0 และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.7 มีความสนใจศึกษาแบบแผน ข. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ (ภาคพิเศษ) หากมีทุนการศึกษาหรือมีผู้สนับสนุนทางการเงินจะเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ ร้อยละ 62.0 สำหรับเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนใจหรือไม่ต้องการเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ คือ ไกลบ้าน ไม่สะดวกในการเดินทาง มีภาระครอบครัว ค่าใช้จ่ายสูง และไม่มีเวลา ร้อยละ 23.0

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการร้อยละ 49.5 เคยได้รับคำแนะนำด้านอาหารและโภชนาการจากพยาบาลวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ และระดับความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.1 ในกลุ่มนี้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.8 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคำแนะนำด้านอาหารและโภชนาการร้อยละ 91.6 และต้องการการปรึกษาด้านอาหารและโภชนาการร้อยละ 95.1 โดยมีเหตุผล 2 ลำดับแรก ได้แก่ อยากมีความรู้ด้านอาหารและโภชนาการมากขึ้น ร้อยละ 54.7 และต้องการทราบถึงสารอาหารที่ช่วยในการรักษาโรค ร้อยละ 28.4

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขา โภชนาการและโภชนบำบัดต่อไป

Nowadays, illnesses and health-related problems have become more complex concurrent with changes and development of economics, technology, and education. Therefore, nursing education should be brought up to date so that the nursing service can serve the populations' ever-changing health care demands. The present study was a descriptive study which aimed to investigate the needs of a master of nursing science program in nutrition and nutritional therapy from perspectives of health care professionals and clients. The samples of the study comprised of three groups. The first two groups were health care professionals including 1) hospital executive administrators and 2) professional nurses. These health care professionals were affiliated with the Ministry of University Affairs and the Ministry of Public Health. The third group of samples of the study were clients of the Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital, Private Units, including patients and caregivers who were older than 15 years of age. The samples of hospital executive administrators and professional nurses were recruited into the study by using the multi-stage random sampling procedure while the sample of clients was recruited by utilizing the convenience sampling procedure. The sample comprised of 150 hospital executive administrators, 816 professional nurses, and 182 clients. Data were collected during January and February of 2002. Instruments assessing the needs of a master of nursing science program in nutrition and nutritional

therapy were questionnaires developed by the investigators. There were three types of questionnaires developed from the literature review process. Each part of the questionnaire was developed specifically for evaluating the needs of a program from the perspective of each group of the sample. The questionnaires were reviewed by five experts in nursing or nutrition for content validity. The reliability of the questionnaires was also established. Data were analyzed by using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Results of the study were as follows:

1. For hospital executive administrators, 43 of them (28.7%) planned to get one master-prepared professional nurse per year. In the academic year 2004, 76% of participants would encourage their professional nurses to enroll into this program. The main reason for such a support was the need of knowledge-based practice for improving the quality of service (43.9%). Approximately half of the participants in the group (54.4%) were interested in a plan B program with independent study. In contrast, some participants (24.0 %) expressed the fact that they would not encourage professional nurses to enroll into this program. The reasons were no available position for master-prepared nurse in this specialty (27.3%) and the job could be managed by nurses with undergraduate degrees (27.3%).

2. For professional nurses, 41% of them were interested in and expressed a willingness to apply for program. Almost half of these participants (42.2%) were interested in applying for this program in the academic year 2004 and 27.2% of participants rated their interest as a high level. The most common reasons influencing their justification to apply for this program were the reputation of the academic institution (57.8%) and the education fee (48.0%). Almost half of those who were interested (43.7%) would like to study in the plan B program which allowed for independent study. More than half of participants (62.0%) expressed the fact that they would continue their education if they had financial support.

3. For clients, 49.5% received information related to food and nutrition from health care personnel including professional nurses. Approximately two-thirds of the participants in this group rated their knowledge gain and satisfaction of this service at a moderate level, 76.1% and 61.8%, respectively. Almost all participants expressed the need for information (91.6%) and consultation services regarding food and nutrition (95.1%). The most common needs were information regarding food and nutrition (54.7%) and information regarding nutritional therapy appropriate to their health problems (28.4%).

The findings of this study could be applied to develop the Master of Nursing Science in Nutrition and Nutrition Therapy.